

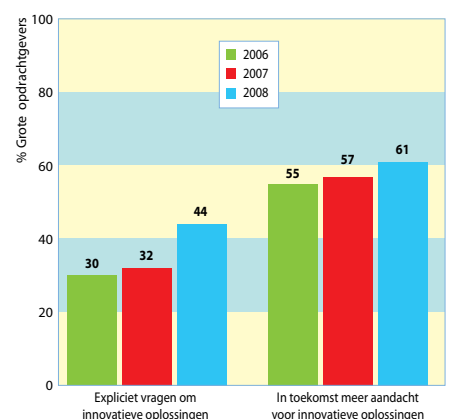
Meer oog voor innovatie bij grote opdrachtgevers

In de afgelopen jaren is het aantal grote professionele opdrachtgevers dat bij de uitvraag expliciet om innovatieve oplossingen vraagt, toegenomen. Ook zeggen steeds meer opdrachtgevers in de toekomst meer oog te hebben voor innovaties. Dit blijkt uit een onderzoek van het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB) naar het marktgedrag van opdrachtgevers in de bouw, dat beschikbaar is in het rapport 'Opdrachtgevers aan het woord, meting 2008'. Aan de onderzoeken, uitgevoerd voor de Regieraad Bouw, deden jaarlijks ruim achthonderd opdrachtgevers mee, variërend van grote professionele opdrachtgevers, zoals woningcorporaties en aanbestedende overheidsdiensten, tot kleine instellingen en particuliere woningeigenaren. Vooral projectontwikkelaars en grote opdrachtgevendende bedrijven hechten veel waarde aan innovatie en houden hiermee rekening bij de selectie van bouwbedrijven. In het gunningsbeleid van veel grote opdrachtgevers is de laagste prijs nog wel steeds het belangrijkste gunningscri-

terium gebleven. Zaken als kwaliteit en levensduurkosten van bouwwerken winnen aan betekenis, maar zijn vaak nog niet doorslaggevend. Ook kiezen betrekkelijk veel opdrachtgevers nog steeds voor traditionele bouworganisatievormen, waarin ontwerp en uitvoering zijn gescheiden. Voor de gww belangrijke opdrachtgevers in de overheidsfeer hanteren nog vaak de traditionele vorm. In de toekomst zal deze vorm volgens de overheidsopdrachtgevers flink minder worden toegepast, ten gunste van design & construct en in beperkte mate pps-contracten (publiek-private samenwerking). Ook bij de bedrijven zal de traditionele vorm minder voorkomen. Het vaakst bij de grote opdrachtgevendende bedrijven komt het bouwteam voor, dit zal in de toekomst volgens hen zo blijven.

In het algemeen is de bemoeienis van opdrachtgevers met het bouwproces nog vrij groot.

Vooral de grote reguliere opdrachtgevers zijn niet erg genegen meer aan de markt over te laten. Veel opdrachtgevers ontvangen regelmatig

VRAAG NAAR INNOVATIEVE OPLOSSINGEN

van bouwbedrijven een planvoorstel zonder dat daarom is gevraagd: het 'unsolicited proposal'. Deze proactieve opstelling van bouwbedrijven wordt slechts in beperkte mate door opdrachtgevers gewaardeerd.

Ongunstige economie beïnvloedt gww-productie

Het Centraal Planbureau heeft de vooruitzichten voor de Nederlandse economie sterk naar beneden bijgesteld. Dit verslechterd economisch perspectief voor 2009 en 2010 werkt ook door in de bouwproductie. Het EIB heeft in april nieuwe ramingen naar buiten gebracht voor de ontwikkeling van de bouwproductie tot en met 2014. Ook de verwachtingen voor de gww-productie zijn naar beneden bijgesteld in vergelijking met de prognoses van januari.

De economische krimp, die volgens het CPB dit jaar 3,5 procent zal bedragen en in 2010 nog eens 0,5 procent, leidt vooral bij de nieuwbouw in de b&u tot sterke productiedalingen: in 2009 en 2010 cumulatief ongeveer 25 procent. Ook in 2011 zal de b&u-nieuwbouw nog afnemen. In de jaren 2012-2014 treedt herstel in, waarbij in 2014 het productieniveau van 2008 echter nog niet zal zijn bereikt.

De gww-productie zal bij deze ongunstige economische vooruitzichten naar verwachting met in totaal circa 5 procent dalen in twee jaar.

	2008	2009	2010	2011	2012-2014
Rijk	4,7%	5,0%	10%	0,0%	-1,3%
Lagere overheden	2,0%	-3,8%	-5,9%	-0,2%	3,0%
Bedrijven	3,6%	-4,6%	-5,9%	2,6%	2,2%
Onderhoud	2,0%	-0,5%	-1,0%	1,0%	1,5%
Totaal gww	2,5%	-2,0%	-2,5%	1,0%	1,5%

GWW-PRODUCTIE

Bij het onderhoud zal de daling naar verwachting beperkt zijn (0,5 tot 1 procent per jaar). Bij nieuwbouw en herstel van gww-werken wordt zowel in 2009 als 2010 ongeveer 3 procent krimp verwacht. De daling van de gww-productie komt vooral voor rekening van de lagere overheden (en daarbinnen de gemeenten) en de bedrijven. Deze productiedalingen zijn vooral gerelateerd aan de sterke daling in de b&u, die tot gevolg heeft dat veel minder bouwlocaties worden ontwikkeld. Bij de bedrijven gaat het ook om minder investeringen in bijvoorbeeld de industrie die

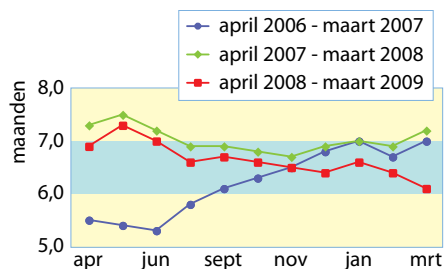
sterk door de economische krimp wordt getroffen. Een positieve ontwikkeling in de komende jaren wordt nog verwacht bij de gww-investeringen van het Rijk. Door de toenemende inspanningen, onder meer door projecten aan het rijkswegennet en de waterkeringen, zal de gww-productie in opdracht van het Rijk in 2009 en 2010 cumulatief met circa 15 procent toenemen. De totale gww-productie zal in 2011 naar verwachting weer licht toenemen. Op middellange termijn wordt een groei van gemiddeld 1,5 procent per jaar verwacht.

Klappen voor orderportefeuille

De omvang van de orderportefeuille in de burgerlijke- en utiliteitsbouw is eind maart 2009 met ruim een kwart afgenomen vergeleken met dezelfde periode een jaar eerder. Eind maart 2008 hadden de bedrijven in deze sector 9,1 maanden werk in voorraad, nu is dat nog 6,5 maanden, het laagste niveau sinds februari 1996. De omvang van de orderportefeuille in de gww daalde in dezelfde periode met ongeveer 15 procent, van 7,2 tot 6,1 maanden. In de wegenbouw was een afname van de orderportefeuille met

26 procent, in de grond- en waterbouw met 3,6 procent. Dit constateert het EIB in de conjunctuurmeting van april 2009.

In maart 2009 ondervindt bijna één op de drie bouwbedrijven stagnatie in de voortgang van de werkzaamheden vanwege gebrek aan orders. De gww-bedrijven zijn per saldo negatief in hun oordeel over de voorraad werk. Dit geldt echter niet voor de grond- en waterbouw; hier beoordeelt 31 procent van de bedrijven het onderhanden werk als groot, 27 procent beoordeelt dit als

OMVANG ORDERPORTEFEUILLE GWW

klein. In de gww zijn de verwachtingen over de personeelsomvang per saldo positief.

De rubriek Trends & Cijfers is samengesteld onder redactie van het Economisch Instituut voor de Bouwnijverheid (EIB) en het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).